

(Concept) Functieomschrijving ervaringsdeskundige in reguliere beroepspraktijk

Versie: 6 september, Paulina Sedney (Who knows?! project)

Voor deze functieomschrijving is een weergave van doelen, taken, bijbehorende kennis, ervaring en vaardigheden, plaats in de organisatie en contacten beschreven voor de functie van ervaringsdeskundige. Deze functieomschrijving is geschreven op basis van uitkomsten uit het project *Who knows?!* en is nog een conceptversie.

A. Context

Toelichting op context van de functie van ervaringsdeskundige: [verder in te vullen door organisatie]

De inzet van ervaringsdeskundigheid is – over het algemeen - onderdeel van een kanteling naar meer herstelgericht werken binnen organisaties. Het hersteldenken komt vanuit (inter)nationale herstel- en cliëntenbewegingen. Herstel wordt vanuit deze visie beschreven op individueel niveau en collectief niveau. Op het individuele niveau wordt herstel gezien als een proces waarbij iemand weer grip krijgt op zijn of haar leven, ook al is de kwetsbaarheid of zijn de symptomen van die kwetsbaarheid, niet geheel onder controle. Het gaat hierbij met name om het opnieuw ontwikkelen van vaardigheden, het weer oppakken van betekenisvolle relaties, rollen en doelen in het leven. Op collectief niveau is herstel gericht op de emancipatie van cliënten en het vergroten van participatie van cliënten binnen de organisatie en in de maatschappij.

Hieronder kort vermelden hoever u als organisatie bent in de ontwikkeling mbt visie, beleid en uitvoering.

Werk sfeer: [in te vullen door org]

Omstandigheden waarin er gewerkt wordt: [in te vullen door org]

B. Titel, kern en doel

Voor de functie van ervaringsdeskundige worden in de praktijk meerdere titels gehanteerd:

- Ervaringsdeskundige
- Ervaringswerker
- Reguliere functie met ervaringsdeskundigheid bv medewerker activering, woonbegeleider

Daarnaast zit er een verschil in functieomschrijvingen voor betaalde en onbetaalde functies voor ervaringsdeskundigen. [Indien aan de orde, deze discussie binnen de organisatie voeren om helder te krijgen wat dit betekent voor functieprofielen].

In deze functieomschrijving wordt gesproken van de functie ervaringsdeskundige. De kern van deze functieomschrijving is dat deze betaalde medewerker vanuit diens eigen ervaringsdeskundigheid binnen het reguliere zorgaanbod zich richt op het bieden van zorg/hulpverlening waarin zelfregie, het groei- en herstel(proces) van cliënten, keuzevrijheid en cliëntsturing centraal staan.

Doel ervaringsdeskundige:

Het is van belang dat in de functieomschrijving helder omschreven staat wat men precies met de functie beoogt.

Doelen van de inzet van een ervaringsdeskundige kunnen ondermeer zijn:

- *Herstelondersteunend werken:* de ervaringsdeskundige levert een bijdrage aan het herstelproces van cliënten vanuit cliëntenperspectief door middel van zelfstandige cliëntcontacten (individueel en/of collectief) en bevordering van herstelgeoriënteerde hulpverlening met een focus die niet vanuit het medische of hulpverleningsperspectief is geformuleerd, niet gericht is op ‘diagnoses’ of kwetsbaarheden maar gericht is op de krachten en mogelijkheden van cliënten;
- *Emancipatie cliëntenpopulatie:* de ervaringsdeskundige ondersteunt cliënten (individueel en/of collectief) in het ontwikkelen van het empowerment-denken en door hen te stimuleren een kritische consument te zijn. Daarnaast vindt deze beïnvloeding ook plaats door het cliënt/ervaringsdeskundige perspectief voor het voetlicht te brengen bij bestuurders/teams/professionals et cetera;
- *Hoop en perspectief bieden voor cliënten:* de ervaringsdeskundige dient als voorbeeld en rolmodel en laat cliënten zien dat iemand die geworsteld heeft met soortgelijke ervaringen hier (deels) grip op kan krijgen/ dit te bovenop kan komen door in te gaan op het doorbreken van gevoelens van eenzaamheid en schaamte etc vanuit gedeelde ervaringen.

C. Taken, werkzaamheden, benodigde kennis en vaardigheden

Hieronder een overzicht van taken, werkzaamheden, benodigde kennis en vaardigheden etc. Deze zijn afhankelijk van het doel dat met de inzet van een ervaringsdeskundige wordt nagestreefd.

Doel: Herstelondersteunend werken	
Taken & werkzaamheden, vooral gericht op:	<p>Ondersteuning bieden aan cliënten bij het (her)vinden van krachten en het vermogen om eigen keuzen te maken in het leven en de hulpverlening, onder andere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het geven van voorlichting: over herstel, rehabilitatie en cliëntenrechten en door cliënten in te lichten over (collectieve) ervaringskennis mbt behandel- en begeleidingsvormen; - psycho-educatie: aan cliënten en cliëntsystemen (oa vrienden, familieleden); - herstelcoaching: ontdekken/stimuleren van mogelijkheden van cliënten, tegengaan van zelfstigma, groepen opzetten en begeleiden die speciaal gericht zijn op herstel en zelfregie (herstel- en WRAP-groepen, cursus Herstellen doe je zelf, de crisiskaart etc.); - praktisch en sociale steun bieden: bezoek aan huis of verblijfplaats, begeleiding naar maatschappelijke instellingen of instanties, ander type groepen organiseren (bv lunchgroep) gericht op herstel; <p>Participeren tijdens intervisiebijeenkomsten met anderen</p>

	ervaringsdeskundigen binnen de instelling
Bevoegdheden	[in overleg met organisatie]
Opleiding	Mbo of HBO-werk en denkniveau (niet speciaal MBO of HBOdiploma) Relevante opleiding/cursus in ervaringsdeskundigheid met als aandachtsgebied individuele en collectieve herstelcoaching/ werken aan herstelprocessen, met voldoende kennis/beheersing van collectieve ervaringskennis en het vermogen deze kennis te verwoorden en toe te passen in concrete situaties.
Specifieke kennis en ervaring	Beschikt over persoonlijke ervaring met langdurige behandeling ivm psychiatrische aandoening(en), verslaving, dakloosheid [aan organisatie om hier keus in te maken] Persoonlijke ervaring met herstelproces, waarmee gewerkt kan worden;
Vaardigheden mbt ervaringsdeskundigheid, overig	Vermogen tot reflecteren oa op herstelproces (van zichzelf en anderen), heeft bepaalde afstand tot die ervaring; Kan eigen verhaal inzetten om het groei- en herstel-proces van cliënten te stimuleren/ het client-perspectief te kunnen vertegenwoordigen in teamoverleg; Kan rekening houden met confrontatie van ervaringen van anderen die persoonlijke snaar kunnen raken; Het individueel en collectief begeleiden van cliënten.
Communicatieve vaardigheden	Beschikt over goede mondelinge vaardigheden naar cliënten als teamleden; In staat voorlichting te geven; Beschikt over goede schriftelijke vaardigheden oa voor opstellen van rapportages;
Sociale vaardigheden	Oprecht, respectvolle en openhouding; Beschikt over invoelend vermogen; Kan vertrouwen opbouwen; Kan als rolmodel fungeren; Is in staat cliënten te motiveren tot actieve houding tav herstel; Contacten kunnen onderhouden en in dialoog kunnen treden met andere medewerkers binnen de organisatie;
Zelfstandigheid	Voor zover mogelijk worden werkzaamheden zelfstandig uitgevoerd onder eindverantwoordelijke en aan de hand van globale richtlijnen en

	<p>kaders rondom ervaringsdeskundigheid/herstel;</p> <p>Cliëntgerichte activiteiten worden zelfstandig geïnitieerd en ingevuld obv eigen specifieke deskundigheid vd ervaringsdeskundige;</p> <p>Kan – indien nodig - terugvallen op leidinggevende of intervisiegroep ervaringsdeskundige;</p>
Kennis over de organisatie, werkveld (bv GGZ, MO) & cliënten/herstelbeweging	<p>Is op de hoogte van ontwikkeling van ervaringskennis, cliëntparticipatie en herstel</p> <p>Algemene kennis van de organisatie</p>

Doel: Emancipatie cliëntpopulatie	
Taken & werkzaamheden, vooral gericht op:	<p>Geeft gevraagd of ongevraagd advies aan het team/de afdeling/ de organisatie oa over behandeling van cliënten en algemeen beleid om herstelgerichte zorg te bevorderen;</p> <p>Het vertegenwoordigen van het cliëntperspectief tijdens het bespreken van cliënten/cliëntzaken;</p> <p>Organiseren van/ bijdragen aan deskundigheidsbevordering: trainen van reguliere hulpverleners vanuit ervaringsdeskundigheid en hersteldenken;</p> <p>Kwartier maken binnen de organisatie: herstel en ervaringsdeskundigheid op de agenda van de organisatie zetten, activiteiten gericht op uitdragen van herstel en ervaringsdeskundigheid organiseren;</p> <p>Beleidsondersteuning: meedenken/-schrijven aan beleids- en visiestukken;</p> <p>Deelnemen aan overleggen met externe partners;</p> <p>Begeleiden van nieuwe ervaringsdeskundigen;</p>
Bevoegdheden	[in overleg met organisatie]
Opleiding	<p>Mbo of HBO-werk en denkniveau (niet speciaal MBO of HBOdiploma)</p> <p>Relevante opleiding/cursus in ervaringsdeskundigheid met als aandachtsgebied cliëntparticipatie en emancipatie, hersteldenken, bondgenootschap</p>
Specifieke kennis en ervaring	Beschikt over persoonlijke ervaring met langdurige behandeling ivm psychiatrische aandoening(en), verslaving, dakloosheid [aan organisatie]

	<p>om hier keus in te maken]</p> <p>Persoonlijke ervaring met herstelproces, waarmee gewerkt kan worden;</p>
<p>Vaardigheden mbt ervaringsdeskundigheid, overig</p>	<p>Vermogen tot reflecteren oa op herstelproces (van zichzelf en anderen), heeft bepaalde afstand tot die ervaring;</p> <p>Kan eigen verhaal inzetten om het groei- en herstel-proces van cliënten te stimuleren/ het client-perspectief te kunnen vertegenwoordigen in teamoverleg;</p> <p>Rekening kunnen houden met weerstand van medewerkers;</p> <p>Het individueel en collectief begeleiden van cliënten.</p>
<p>Communicatieve vaardigheden</p>	<p>Beschikt over goede mondelinge vaardigheden naar cliënten als teamleden;</p> <p>In staat voorlichting te geven;</p> <p>In staat om aan teamoverleg deel te nemen;</p> <p>Beschikt over goede schriftelijke vaardigheden oa voor schrijven van (beleids)stukken;</p>
<p>Sociale vaardigheden</p>	<p>Oprecht, respectvolle en openhouding;</p> <p>Is in staat cliënten en medewerkers te motiveren tot actieve houding tav clientparticipatie en herstel;</p> <p>Kritisch vermogen;</p> <p>Contacten kunnen onderhouden en in dialoog kunnen treden met andere medewerkers binnen en buiten de organisatie;</p>
<p>Zelfstandigheid</p>	<p>Voor zover mogelijk worden werkzaamheden zelfstandig uitgevoerd onder eindverantwoordelijk en aan de hand van globale richtlijnen en kaders rondom ervaringsdeskundigheid/herstel;</p> <p>Cliëntgerichte en niet-clientgerichte activiteiten worden zelfstandig geïnitieerd en ingevuld;</p> <p>Kan – indien nodig - terugvallen op leidinggevende en intervisiegroep ervaringsdeskundige</p>
<p>Kennis over de organisatie, werkveld (bv GGZ, MO) & cliënten/herstelbeweging</p>	<p>Is op de hoogte van ontwikkeling van cliëntparticipatie & -emancipatie, collectieve ervaringskennis en herstel;</p> <p>Algemene kennis van de organisatie;</p> <p>Kennis van relevant beleid van organisatie, cliëntbeweging etc;</p>

Doel: Hoop en perspectief bieden	
Taken & werkzaamheden	<p>Ondersteuning bieden aan cliënten bij het (her)vinden van krachten en het vermogen om eigen keuzen te maken in het leven en de hulpverlening, onder andere door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het geven van voorlichting: over herstel, rehabilitatie en cliëntenrechten en door cliënten in te lichten over (collectieve) ervaringskennis mbt behandel- en begeleidingsvormen; - psycho-educatie: aan cliënten en cliëntsystemen (oa vrienden, familieleden); - herstelcoaching: ontdekken/stimuleren van mogelijkheden van cliënten, tegengaan van zelfstigma, groepen opzetten en begeleiden die speciaal gericht zijn op herstel en zelfregie (herstel- en WRAP-groepen, cursus Herstellen doe je zelf, crisiskaart etc.) - praktisch en sociale steun bieden: bezoek aan huis of verblijfplaats, begeleiding naar maatschappelijke instellingen of instanties, ander type groepen organiseren (bv lunchgroep) gericht op herstel; <p>Verbinding maken met moeilijk te bereiken groepen: contact maken en onderhouden met en ondersteunen van zorgmijders;</p> <p>Bestrijden van externe stigma, zowel binnen als buiten de organisatie;</p> <p>Participeren aan intervisiebijeenkomsten met anderen ervaringsdeskundigen binnen de instelling.</p>
Bevoegdheden	[in overleg met organisatie]
Opleiding	<p>Mbo of HBO-werk en denkniveau (niet speciaal MBO of HBOdiploma)</p> <p>Relevante opleiding/cursus in ervaringsdeskundigheid met als aandachtsgebied individuele en collectieve herstelcoaching/ werken aan herstelprocessen, met voldoende kennis/beheersing van collectieve ervaringskennis en het vermogen deze kennis te verwoorden en toe te passen in concrete situaties.</p>
Specifieke kennis en ervaring	<p>Beschikt over persoonlijke ervaring met langdurige behandeling ivm psychiatrische aandoening(en), verslaving, dakloosheid [aan organisatie om hier keus in te maken]</p> <p>Persoonlijke ervaring met herstelproces, waarmee gewerkt kan worden;</p>
Vaardigheden mbt ervaringsdeskundigheid, overig	<p>Vermogen tot reflecteren oa op herstelproces (van zichzelf en anderen), heeft bepaalde afstand tot die ervaring;</p> <p>Kan eigen verhaal inzetten om het groei- en herstel-proces van cliënten te stimuleren/ het client-perspectief te kunnen vertegenwoordigen in teamoverleg;</p> <p>Rekening kunnen houden dat je geconfronteerd wordt met ervaringen</p>

	<p>en meningen van anderen die je persoonlijk raken;</p> <p>Het individueel en collectief begeleiden van cliënten.</p>
Communicatieve vaardigheden	<p>Beschikt over goede mondelinge vaardigheden naar cliënten als teamleden;</p> <p>In staat voorlichting te geven;</p> <p>In staat om aan teamoverleg deel te nemen;</p> <p>Beschikt over goede schriftelijke vaardigheden om voor opstellen van verslag;</p>
Sociale vaardigheden	<p>Oprecht, respectvolle en openhouding;</p> <p>Kan vertrouwen opbouwen;</p> <p>Beschikt over invoelend vermogen;</p> <p>Is in staat cliënten perspectief te bieden;</p> <p>Kan als rolmodel fungeren;</p>
Zelfstandigheid	<p>Voor zover mogelijk worden werkzaamheden zelfstandig uitgevoerd onder eindverantwoordelijk en aan de hand van globale richtlijnen en kaders rondom ervaringsdeskundigheid en herstel;</p> <p>Cliëntgerichte activiteiten worden zelfstandig geïnitieerd en ingevuld obv eigen specifieke deskundigheid van ervaringsdeskundige;</p> <p>Kan – indien nodig - terugvallen op leidinggevende en intervisiegroep ervaringsdeskundige;</p>
Kennis over de organisatie, werkveld (bv GGZ, MO) & cliënten/herstelbeweging	<p>Is op de hoogte van ontwikkeling van en organisaties gericht op ervaringskennis, cliëntparticipatie en herstel</p> <p>Algemene kennis van de organisatie</p>

D. Plaats in de organisatie

Plaats

De ervaringsdeskundige kan ingezet worden in: de gehele organisatie, in een (multidisciplinaire) team, als onderdeel van een poule van ervaringsdeskundigen.

Hiërarchische leiding

De eindverantwoording voor de ervaringsdeskundige kan op verschillende wijzen worden ingedeeld; in grote lijnen kan de hiërarchische leiding voor de ervaringsdeskundige liggen bij:

- a. Leidinggevende van circuit/team/dienst/afdeling: deze is (eind)verantwoordelijk voor de ervaringsdeskundige binnen het eigen circuit/team/dienst/afdeling;
- b. (Indien aanwezig) Directeur van een ander verantwoordelijk orgaan binnen de organisatie zoals het Herstelbureau of Cliëntenbelangenbureau.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden:

Hangt mede af van aanstelling: betaald/onbetaald, positie binnen de organisatie/team, werkzaamheden, aantal uren in dienst etc. Dit bepaald mede:

- Wel/geen toegang tot dossiers
- Aanwezigheid bij bepaald type overleg
- [verder]

E. Contacten

Contacten worden met name onderhouden met:

- Cliënten: [omschrijving doelgroep]
- Reguliere professionals: [omschrijving 'reguliere' collega's]
- Andere ervaringsdeskundigen: [omschrijving collega ervaringsdeskundigen]
- Beleidsmakers: [omschrijving relevante beleidsmakers]
- Externe partners: [omschrijving relevante externe partners]

Frequentie van contacten: [in te vullen door organisatie]

Locatie contacten: contacten kunnen plaats vinden op diverse locaties, als trainingslocaties, thuis- of verblijfssituatie van de cliënt, in instelling/ziekenhuis tijdens perioden van opname et cetera